

Uniwersytet Zielonogórski

Wydział Nauk Społecznych

Instytut Nauk o Polityce i Administracji

mgr Marcin Kulas

Streszczenie rozprawy doktorskiej

Tytuł rozprawy doktorskiej: Polityka publiczna Rzeczypospolitej Polskiej w obszarze bezpieczeństwa w latach 2004-2019

Promotor: dr hab. Danuta Plecka, prof. UG

Promotor pomocniczy: dr Lilla Młodzik

Autor: mgr Marcin Kulas

Przedmiotem rozprawy doktorskiej jest problematyka bezpieczeństwa państwa.

Bezpieczeństwo jest wartością powszechną i jego zachowanie stanowi fundamentalny interes każdego państwa, narodu i jednostki, a jego brak wywołuje niepokój i wzrost poczucia zagrożenia.

Niewątpliwie decyzje podejmowane przez polityków mają ogromne znaczenie dla poziomu poczucia bezpieczeństwa społeczeństwa. Zapewnienie bezpieczeństwa państwu i jego obywatelom stanowi nie tylko jedno z najważniejszych zadań, jakie mają do wypełnienia politycy sprawujący władzę, ale także istotny element polityki państwa.

Każde ugrupowanie polityczne prezentuje własne podejście do problematyki związanej z zapewnieniem bezpieczeństwa, opracowując i prezentując swoją koncepcję dotyczącą tego obszaru w deklaracjach programowych i programach wyborczych.

Niezwykle istotne znaczenie z punktu widzenia prowadzonych w dysertacji rozważań miała eksplikacja założeń programowych dotyczących prowadzenia polityki bezpieczeństwa poszczególnych ugrupowań politycznych, zawartych w ich dokumentach programowych. Analizą objęto partie polityczne, które po wygranych wyborach parlamentarnych rządziły państwem w latach 2004-2019. Ważnym obszarem badań była również weryfikacja sposobu i zakresu zaimplementowania proponowanych rozwiązań i przedsięwzięć przez ugrupowania polityczne.

Zasadniczym celem rozprawy doktorskiej była analiza myśli politycznej oraz sposobu realizacji założeń programowych ugrupowań politycznych sprawujących władzę w latach 2004-2019 pod kątem problematyki bezpieczeństwa zewnętrznego, wewnętrznego i społecznego.

W mojej rozprawie doktorskiej wykorzystałem następujące metody badawcze charakterystyczne dla obszaru nauk społecznych, w tym nauk politycznych: metody systemowej, analizy treści, porównawczej, instytucjonalno-prawna, i analizy decyzyjnej.

Rozprawa składa się z 5 problemowych rozdziałów, Wstępu, Zakończenia oraz Bibliografii.

Wstęp składa się z: określenia problemu badawczego, zaprezentowania celu rozprawy doktorskiej, przedstawienia hipotez, pytań badawczych; omówienia zastosowanych metod badawczych oraz wskazania literatury i wykorzystanych źródeł.

Rozdział pierwszy jest rozdziałem teoretycznym, w którym dokonano przeglądu definicji pojęć: bezpieczeństwa, bezpieczeństwa publicznego, bezpieczeństwa wewnętrznego, zewnętrznego, funkcji państwa, polityki państwa, zaprezentowano koncepcje badaczy zarówno współczesnych jak i historycznych oraz przedstawiono modele państwa aktywnego i pasywnego w zakresie bezpieczeństwa.

W rozdziałach 2-5 przeprowadzono badania zgodnie z przyjętym schematem – analiza dokumentów programowych, obietnic wyborczych partii politycznych, które tworzyły rząd, w zakresie bezpieczeństwa zewnętrznego, wewnętrznego oraz społecznego; analiza exposé

Prezesów Rady Ministrów oraz innych dokumentów m.in. strategii bezpieczeństwa, wystąpień ministrów spraw zagranicznych, oraz dokonano opisu poziomu realizacji deklaracji, postulatów podczas sprawowania rządów.

Każdy rozdział składa się z trzech podrozdziałów zgodnie z przyjętym podziałem, w których opisano problematykę bezpieczeństwa w zakresie: wewnętrznym, zewnętrznym i społecznym.

Rozdział drugi zawiera opis rządów Leszka Miller i Marka Belki sformowanych przez Sojusz Lewicy Demokratycznej.

Rozdział trzeci, to rozdział poświęcony rządóm Kazimierza Marcinkiewicza i Jarosława Kaczyńskiego, ukonstytuowanych w ramach koalicji Prawa i Sprawiedliwości, Ligii Polskich Rodzi oraz Samoobrony.

Rozdział czwarty to prezentacja rządów Donalda Tuska i Ewy Kopacz powstałych w ramach umowy koalicyjnej Platformy Obywatelskiej i Polskiego Stronnictwa Ludowego.

Ostatni piąty rozdział to zaprezentowanie rządów Beaty Szydło i Mateusza Morawieckiego sformowanych w ramach obozu „Zjednoczonej Prawicy” składającej się z Prawa i Sprawiedliwości, Solidarnej Polski i Polski Razem

W Zakończeniu dokonano podsumowania części merytorycznej poprzez odniesienie się do celów, hipotez i poszczególnych pytań badawczych.

Na potrzeby rozprawy doktorskiej wyodrębniono kilka zagadnień problemowych zawartych w formie pytań badawczych. Mając na uwadze temat pracy, postawiono następujące pytania badawcze:

1. Czy partie polityczne w swoich deklaracjach programowych zajmują się problematyką zapewnienia bezpieczeństwa zewnętrznego, wewnętrznego i społecznego?
2. Czy partie polityczne sprawujące władzę, podejmując działania w celu realizacji założeń zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa, postępują zgodnie z wartościami stanowiącymi podstawę funkcjonowania ugrupowania politycznego?
3. Czy partie polityczne po objęciu władzy i utworzeniu rządu realizują koncepcję zapewnienia bezpieczeństwa, zawartą w świadectwach myśli politycznej?
4. Który z uproszczonych modeli państwa – pasywnego lub aktywnego – był realizowany przez poszczególne ugrupowania polityczne sprawujące władzę?

W związku z próbą odpowiedzi na powyższe pytania w dysertacji zostanie poddana weryfikacja głównej hipotezy badawczej: Polityka bezpieczeństwa państwa jest jednym z najistotniejszych problemów władzy, w konsekwencji, czego każdy kolejny rząd podejmuje działania sprzyjające realizacji założeń bezpieczeństwa państwa.

Hipotezę główną uzupełniono o hipotezy cząstkowe, które mają przyczynić się do jej zweryfikowania oraz pozwolić na prezentację istotnych zagadnień z zakresu zapewnienia bezpieczeństwa zewnętrznego, wewnętrznego i społecznego.

1. Sojusz Lewicy Demokratycznej, reprezentujący wartości lewicowe, szczególną uwagę poświęca problematyce i realizacji postulatów w obszarze zapewnienia bezpieczeństwa społecznego.
2. Prawo i Sprawiedliwość jest ugrupowaniem politycznym, które największy nacisk kładzie na opracowanie i wdrożenie postulatów w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego.
3. Platforma Obywatelska, będąc ugrupowaniem politycznym nawiązującym w swoich założeniach do nurtu liberalnego, przyjmuje koncepcję państwa pasywnego w zakresie bezpieczeństwa państwa.
4. Zapewnienie bezpieczeństwa zewnętrznego państwa stanowiło istotny element polityki zagranicznej rządów w latach 2004-2019.
5. SLD, PiS i PO, zawierając koalicję rządową, narzucały realizację swoich założeń programowych w obszarze prowadzenia polityki bezpieczeństwa pozostałym partiom politycznym.

Mając na uwadze przeprowadzone rozważania i pozytywną weryfikację hipotez cząstkowych, należy uznać, że główna hipoteza badawcza została potwierdzona. Mimo wdrażania rozwiązań sprzecznych z postulatami zawartymi w dokumentach programowych, rezygnacji z wprowadzania elementów koncepcji bezpieczeństwa z uwagi na sytuację ekonomiczną państwa, prezentowania niespójnej wizji działań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa oraz koncentrowania się na bieżącej walce politycznej polityka bezpieczeństwa państwa była jednym z najistotniejszych problemów władzy. Każdy kolejny rząd w latach 2004-2019 podejmował działania sprzyjające realizacji założeń w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa państwa.